

Armáda posílá vojáky do civilu a ztratí je z očí. Někteří čelí vážným potížím i hrozbě sebevražd

Ekonomický deník · 17. 7. 2026 · Jan Hrbáček

Pomoc často nepotřebují jen veteráni z drsných misí. Ilustrační foto: Armáda ČR

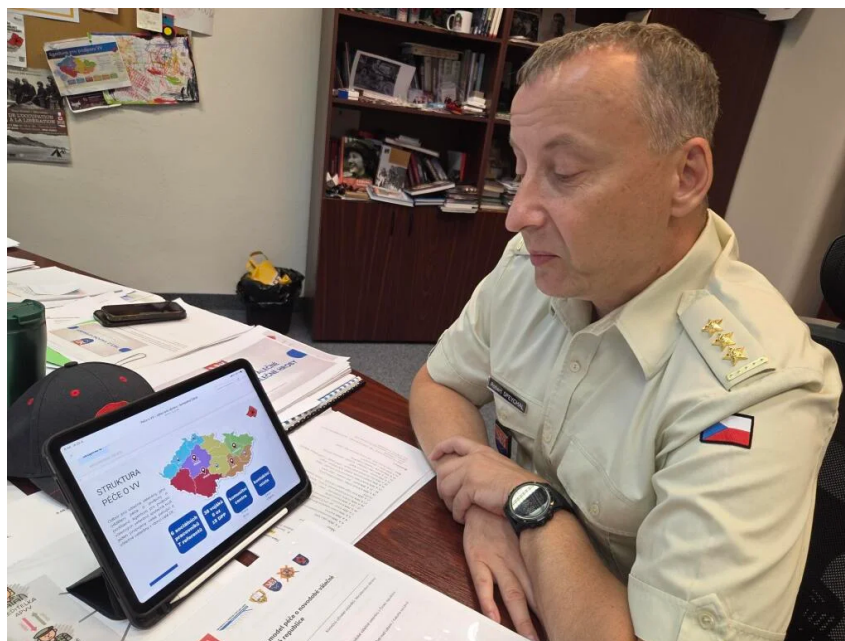
Riskují a nasazují životy pro obranu státu. Česká armáda sice disponuje funkčním systémem odškodnění, ale v oblasti péče o některé vojáky naráží na legislativní i lidské limity. Ředitel odboru pro válečné veterány a válečné hroby ministerstva obrany Robert Speychal v rozhovoru s Ekonomickým deníkem rozebírá konkrétní příklady. Zatímco vojáci se zkušeností ze zahraničních operací mají k dispozici specifické finanční příspěvky a programy, lidé zranění při domácím výcviku na stejnou podporu nedosáhnou. Podle Speychala navíc systém nedokáže efektivně provázet vojáky při jejich odchodu do civilu, což v některých případech může končit i tragicky. Podle Speychala jde o závažný problém současného systému.

V první části rozhovoru jsme řešili válečné veterány a jejich problémy. Ale nejsou jediní, kdo potřebují po ukončení služby pomoc. V civilu končí velké množství vojáků, kteří se po ukončení činné služby v systému začínají ztrácet a u řady z nich propukají různé typy problémů. Umíte je vyhledat a pomoci jim?

Tuto oblast má na starosti humanitní služba u Agentury personalistiky. Systém přechodu do civilního života obsahuje množství informací v elektronické i tištěné podobě, nebo se pořádají několikrát ročně semináře s různou tematikou pomoci. V rámci humanitní služby její zaměstnanci v základu poradí například s výběrem s rekvalifikačním kurzem na který stát určil až 50 000 korun na osobu.

A stačí to?

V současné době ne a z pohledu moderní kvalifikované péče o personál, válečné veterány, to považuji za dlouhodobý problém. A není to tím, že bychom na odcházející vůbec nemysleli. Bohužel celý tento systém naráží na specifickou realitu a historický systém. Informace sice visí na webu, nebo mohou jít vysloužilci na seminář, jenže spousta vojáků v základních funkcích se k informacím nebo vojenskému informačnímu systému ŠIS vůbec nedostane. Proto se na tyto semináře často vůbec nedostanou.

Zpětně zjišťujeme, že někteří vojáci krátce po odchodu do civilu dokonce spáchali sebevraždu. Prostě své psychické peklo nedokázali unést sami, připomíná ředitel Odboru pro válečné veterány a válečné hroby ministerstva obrany Robert Speychal. Foto: Jan Hrbáček

Chodí na ně spíše lidé z vyšších služebních pozic. Každý odcházející má po mnoha letech strávených ve stejnokroji i velké množství svých specifických problémů. Od bydlení, přes sociální situaci, hledání práce a vůbec se začleněním do společnosti, a tyto problémy systematicky vůbec neřešíme!

Jak to?

Se spoustou lidí je přitom zapotřebí pracovat opravdu osobně. Po mnoha letech služby naráží na to, že skutečně nevědí, kam by se ubírali po skončení služby pracovně, ale i v životě a vybírají si mnohdy nejjednodušší variantu rekvalifikace.

Například komplexní řidičské průkazy nebo pozice učitele v autoškolách, ale reálně to pak ani nepotřebují. Tyto informace sbíráme v rámci terénní péče, kde se setkáváme zejména s těmi, kteří nedávno nebo i před dlouhým časem opustili armádu. Ano, mnoho z nich se v novém životě chytne bez problémů i pomoci, ale někteří ne. A ti pak mají obrovské problémy. O některých z nich se dozvídáme až po letech, pokud na ně po letech nenarazíme čistě náhodně, nebo – v horším případě – v tragické statistice. Přitom jim lze pomoci hned na začátku.

Jaké dopady má to, když voják zůstane po odchodu ze služby úplně sám?

Dobře zvládnutý přechod do civilu je alfou a omegou následujícího kvalitního života. I toho, že nebudeme muset poskytovat následnou péči jak naší, tak ve státním sociálním systému a mnohdy řešit velké sociální i psychické problémy, které nenahradí jakákoliv výše výsluhy. Zaregistrovali jsme minimálně zhruba dva případy bývalých vojáků z loňského a předloňského roku, kteří zemřeli vlastní rukou jen několik dní po ukončení služby.

A řeší to někdo?

Přesné důvody už dnes nikdo nevysleduje, protože dnem odchodu za těmi lidmi zavíráme dveře. Po jejich odchodu už s nimi systém zpravidla dále nepracuje a tím začnou vznikat problémy. Úřad zdravotnických informací a statistiky sice sbírá data o sebevraždách a bylo by vhodné tato čísla zjišťovat a analyzovat. Ale naším cílem musí být systém podobný tomu německému nebo i jiných západoevropských zemích. Tam stát spolupracuje i se soukromým sektorem s vizí co nejvíce pomáhat svému personálu, který strávil větší část svého profesního života ve specifickém i nebezpečném a omezujícím nasazení, kterému běžný občan nečelí. Naš systém v tomto silně pokulhává a z pohledu péče o válečné veterány nám tento zásadní kvalitativní díl skutečně chybí.

Jak to mají v jiných zemích?

Například německý Bundeswehr považuje přechod od civilu za zásadní bod péče o personál. Věnuje tomu velké úsilí, má proto vytvořené dvě specializované organizační složky. Zjednodušeně řečeno: před koncem služby v dostatečném čase plánuje kariéru každého jednotlivce, má pracovní burzu. Také zprostředkovává stáže. Nebo dokonce poskytuje příspěvky na zapracování u jednotlivých zaměstnavatelů. A tato péče dokonce pokračuje i několik let po ukončení služby. Zejména tam, kde se nedaří přechod hladce – najít si bydlení, práci. Mohli bychom mluvit o podobném, a ještě propracovanějším systému v Nizozemí nebo Švédsku.

Pojďme se na ty nejextrémnější případy podívat komplexně. Kde vidíte největší slabinu současného českého systému péče o válečné veterány?

Narážíme na to, že v krajích sice máme již rozšířenější nižší střední sociální pomoc skrze kontaktní pracovníky péče o válečné veterány, ale úplně nám chybí navazující odborná péče. Umíme sice vysloužilce zdravotně napojit na takzvané zelené cesty – například Ústřední vojenské nemocnice. Ale chybí specializované programy, které by je tou vážnou zdravotně-sociální situací provedly a ochránily je.

Oslava Dne veteránů na pražském Vítkově. Ilustrační foto: Ministerstvo obrany

Umíme mnoho těchto vážných problémů léčit i odhalovat, ale dotyční se bojí o práci a vyhýbají se oficiálnímu systému, který by jim ale pomohl nejvíce. Je to otázka důvěry a silné propagace ochrany, která je náš velký úkol také. V současné době připravujeme nové komplexní programy pomoci v rámci projektového týmu s odborníky, které by pomáhaly a chránily vojáka z povolání. V poslední době jsme v rámci systému péče zachytili veterány s posttraumatickými syndromy nebo poškozením mozku – blast syndromem, kteří ještě v armádě jsou.

A co ti, kteří armádu opustili výrazně dříve? U oni se mohou dostat do potíží...

Stejně tak jsme zachytili i veterány, kteří armádu opustili už před lety. I pro ně chceme také vytvořit systém pomoci.

Pokud takovému člověku, který normálně pracuje, řekneme, že ho budeme například několik měsíců léčit, musíme vyřešit, aby neztratil své příjmy. Musíme vymyslet nějakou třeba i finanční pomoc, která by veterána s posttraumatickou stresovou poruchou v takové situaci finančně podpořila, aby kvůli léčbě nepřišel o peníze a rodina nestrádala. To jsou věci, které nás čekají v nejbližší době.

Jak jsou na tom s podobnými odbornými programy jiné státy v rámci NATO?

Nedávno jsme se stali neformálními členy mezinárodní organizace Veteran Coalition International, kterou založila dánsko-americká nadace a vedou ji bývalí důstojníci NATO spolu s významným americkým generálem. Čestnou členkou představenstva je dánská princezna Marie. Loni jsme pro ně uspořádali velkou dvoudenní konferenci v Praze v hotelu DAP. Letošní setkání proběhlo v Londýně.

Když mě vzali do panelové diskuse, kde seděli kolegové z Německa a Estonska, tak jsem se divil, jaké programy pomoci různé státy prezentovaly. Zajímavé je, že Němci zavedli péči o veterány a samotný pojem veteránství až loni, ale navázali na svou bohatou a silnou obecnou péči o personál. Zaujal je naopak náš systém kontaktních pracovníků založený na válečných veteránech – vojácích z povolání – oproti neúspěšným terénním sociálním pracovníkům – civilistům. Ten zavedlo například Dánsko, ale nefungoval jim. Právě proto, že ti lidé neznali vojenské prostředí. Všechny státy v této koalici mají už dlouhá léta specializované programy

pomoci ve vážných případech jako například posttraumatický válečný syndrom, na který nám v resortu chybí dokonce i novější výzkum výskytu.

Pomáhá v těchto situacích Vojenský fond solidarity, který ministerstvo obhospodařuje?

Tento fond je určený pro vojáky ve službě, dále do pěti let od jejich odchodu z armády, pro válečné veterány a jejich rodiny. Velkou novinkou je, že jsme 29. června podepsali dodatek, kterým fond nově rozšiřujeme o všechny aktivní zálohy a jejich rodiny.

Co bylo za potíže?

Dosud tam byl totiž velký právní problém. Členové aktivní zálohy spadají pod činnou službu pouze v době, kdy reálně vykonávají cvičení. Když utrpěli zranění na cvičení, řešil to odškodňovací systém ministerstva, ale když se jim něco stalo mimo cvičení, fond jim kvůli zákonu pomoci nemohl. Přitom vojáci v aktivní záloze do fondu přispívají spoustu peněz a hodně let.

Sám jsem velel jednotce, která peníze každý rok vybírala, a přišlo nám nespravedlivé, že by z pomoci měli být vyjmuti. Zvlášť když chceme aktivní zálohy velmi rozšiřovat. Máme tu spoustu případů, které stojí za to, abychom jim pomohli.

Kolik vojáků do fondu reálně posílá peníze a jaké částky zraněným vyplácí?

Fond funguje již dvanáctým rokem a ví o něm 95 % vojáků, pravidelně přispívá pouhých 2900 vojáků. To se snažíme změnit a ukazujeme vojákům, jak fond pomáhá. Prezentujeme ho na útvarcích, a vyzýváme kolegy, aby poslali aspoň 50 nebo 100 korun měsíčně. To nikoho nezabije. Ale výše pravidelných příspěvků do fondu roste velmi pomalu. Přitom jsme rozšířili portfolio a z původních devíti případů ročně dnes pomáháme až v 59 případech za rok. To je velký nárůst a reálná pomoc.

Nadrotmistr Milan Hudeček, válečný veterán, který sloužil v zahraniční misi v Kosovu v roce 2003, dnes žije v domově pro seniory se specializovanou péčí. V armádě sloužil v Hranicích na Moravě a svou povinnost si splnil s hrдостí. Foto: Ministerstvo obrany

K čemu tyto příspěvky slouží?

Nejčastěji lidé finance využívají na překlenutí těžké situace a na výbavu. Maximální částky dosahují 500 tisíc korun na zdravotní výbavu dvakrát za 36 měsíců. Dále vyplácíme 200 tisíc jednou za 36 měsíců, 50 tisíc každoročně na nezaopatřené dítě a 50 tisíc dvakrát za 36 měsíců na zdravotní péči.

Lze tyto formy pomoci i modifikovat?

Tato čísla nepředstavují žádné dogma a v krizových případech je můžeme změnit.

Celý systém zdravotního programu v podstatě vznikl díky velké kampani na léčbu letušky Lenky Růžkové, která podlehl rakovině, kdy lidé vybrali asi 5 milionů korun. Právě díky ní tato nová pravidla a program dnes existují. My se teď kampaněmi snažíme odlišit trvalé příkazy od příspěvků v rámci sbírky Vlčí mák, což je jen čtrnáctidenní kampaň ke Dni veteránů, kdy lidé vzpomínají na padlé a příspěvkem pomáhají živým.

Snažíte se nějak inspirovat v zahraničí, jak finanční spoluúčast vojáků zvýšit?

Samozřejmě. Skvěle to funguje například v britské armádě. Tam se vojáci sejdou a nemají to nastavené měsíčně, ale jednou za půl roku převádějí denní plat. Seržant na jaře mávne hůlkou a řekne: „Dnes vám připomínám, že převádíme denní plat naší plukovní nadaci.“ Mají to zařízené i právě na modelu útvarových nadací, což je super. Na podzim pak seržant zavelí: „Dnes převádíme denní plat Royal British Legion na válečné veterány.“ A oni jdou a prostě ty peníze pošlou.

V britské armádě je to ale sociální nutnost, protože tamní sociální systém není tak dobrý jako náš, a o vojáka se skutečně postarají jen jejich nadace. Pokud by tam nefungovaly nadace, nikdo se o vás moc nepostará. Náš fond má peněz dostatek, nám jde spíše o to, aby se s ním vojáci lidsky sžili. Naši kontaktní pracovníci proto objíždějí útvary, síťují lidi a zvyšují povědomí u nadací i sociálních úřadů. Takže nás v krajích například hejtmani a starostové znají čím dál víc.

Přejdeme k problematice domácí služby. Armáda nežije jen zahraničními misemi, ale máme zde i lidi, kteří slouží v České republice. Když si tito vojáci přivodí vážné zranění při domácím cvičení, jak s nimi ministerstvo nakládá?

Systém odškodňování v rámci ministerstva obrany pomáhá mnoha zraněným až do nejvyšší možné výše, kterou nám dovoluje zákon o vojácích z povolání. Ten jasně stanovuje jednotlivé nároky na náhradu škody na zdraví, které je stát povinen vojákovi poskytnout v případě uznání služebního úrazu či nemoci z povolání!

A ano vojáci z povolání nebo armádní záložníci, kteří nemají statut válečného veterána, nemají zákonný nárok na příspěvky válečného veterána dle zákona o vojácích z povolání. Ale v porovnání s odškodněním služebních úrazů nebo nemocí z povolání už ten rozdíl není takový.

Válečný veterán, aby dosáhl na dva nové příspěvky musí splnit také mnoho kritérií: základní je to u příjemce starobního nebo invalidního důchodu. U příspěvku na sociální služby jsou pak další kritéria jako například příspěvek na péči a další. Mají odlehčit situaci při vstupu do penze a ten druhý pak pomoc při řešení vážné sociálně zdravotní situace. A ano váleční veteráni jsou zvýhodněni zákonem tak, jak je to i v jiných zemích. Náš statut se neliší od ostatních evropských zemích na kontinentě. Otázkou je samozřejmě systém péče o personál jako takový.

Jak to vypadá konkrétně?

Prvním je příspěvek pro válečného veterána je ve výši 25 tisíc korun jednou za rok na lázně, nutriční péči, psychologickou péči, nákup léků nebo na dovolenou. Pokud by byl jeho stav ještě horší a měl zhoršenou sociálně zdravotní situaci běžného života, mohl by čerpat druhý příspěvek, což je dalších 25 000 měsíčně na sociální služby. Tyto možnosti ale vojáci zranění doma teď sice nemají, ale v rámci odškodnění služebních úrazů či nemocí z povolání zákon stanoví mnoho náhrad: služebního platu, za bolest, za ztížení společenského uplatnění, za účelně vynaložené náklady spojené s léčením, jednorázové mimořádné odškodnění, věcnou škodu), na které mají nárok.

Vždy existuje prostor pro další zlepšení. Případy s úrazy a zraněními, které mohou ovlivnit celý zbytek života jsou opravdu vážné. Je k nim proto nutné přistupovat citlivě. Ale zároveň musím podotknout, že se musíme řídit jasnými právními předpisy.

Sbírka Víčí máky pro válečné veterány. Ilustrační foto: Ministerstvo obrany

Můžete uvést nějaký konkrétní příklad, kde se tento rozdíl v péči projevuje nejvíce?

Příkladem z praxe je Jiří Fojtík z Přáslavic, který byl při výcviku nezaviněně těžce zraněn s trvalými následky a prodělal 18 operací. To je velmi známý případ. Stal se obětí nehody, při které jedno bojové vozidlo pěchoty rozstřílelo druhé a on přišel o ruku a o nohu. Bylo to sice na cvičení doma, ale následky jsou naprosto fatální. A Jiří Fojtík je součástí našeho odškodňovacího systému a nám dnes velmi pomáhá v různých kampaních a zúčastňuje se různých setkání.

V lednu souhlasil s kampaní v rámci akce Sparta vzdává hold. Organizátoři tehdy věnovali prostor právě posttraumatické stresové poruše a zásadním tragickým událostem jednotlivců v jejich životě, a to jak vojákům, tak i civilistům. Mě osobně mrzí, že kampaň projektu Sparta vzdává hold tehdy tolik nevyzněla, jak měla. V budoucnu máme v plánu velkou podobnou

akci na posttraumatický válečný syndrom. A vznikla s ním videa, kde celý svůj příběh vypráví. Budete si to moc pustit. Je to velmi silný příběh.

Jak v těchto těžkých případech funguje vojenská komunita? Nechává armáda své zraněné osamocené nebo se je snaží podchytit a vrátit je, v uvozovkách, do party?

Vojenská komunita jako celek naštěstí stále funguje, což je nesmírně důležité. Velitelé útvarů si to drží, převezmou tu štafetu a každoročně lidé organizují akci pokaždé někde jinde. Setkání zraněných vojáků před lety založil vrchní praporčík české armády.

Kolika vojáků se to týká?

V zahraničních operacích evidujeme celkem asi 78 zraněných vojáků. Ty domácí zraněné, ale v přesných statistikách vůbec nevedeme. Na tato setkání jezdí i Jiří Fojtík a další. Velký význam pro ně mají pravidelná setkání a vědomí, že na ně armáda nezapomněla. Zlepšuje se to. Snažíme se, ale v péči o válečné veterány stále nejsme tam, kde bychom mohli být. Musíme si těchto lidí všímat mnohem víc.

Jan Hrbáček

Údaje o zdroji

Autor: Jan Hrbáček

Název: Armáda posílá vojáky do civilu a ztratí je z očí. Někteří čelí vážným potížím i hrozbě sebevražd

Médium: Ekonomický deník

Publikováno: 17. 7. 2026 · Datum přístupu: 17. 7. 2026

URL: <https://ekonomickydenik.cz/armada-vojaci-vazne-potize-hrozba-sebevrazd/>

Doporučená citace

HRBÁČEK, Jan. Armáda posílá vojáky do civilu a ztratí je z očí. Někteří čelí vážným potížím i hrozbě sebevražd.

Ekonomický deník [online]. 17. 7. 2026 [cit. 17. 7. 2026]. Dostupné z:

<https://ekonomickydenik.cz/armada-vojaci-vazne-potize-hrozba-sebevrazd/>

Čtenářská verze byla připravena z dodaného PDF exportu webové stránky. Odstraněny byly reklamy, doporučené články, diskusní a sdílecí prvky, štítky, formuláře, kontaktní a vydavatelské bloky a opakovaná technická záhlaví a zápatí. Text článku, fotografie a jejich popisky byly zachovány; jazykové zvláštnosti originálu nebyly redakčně opravovány.